

Forrás: Nemzetközi Színházi Intézet Magyar Központja

SZÍNHÁZI VILÁGNAPI ÜZENET 2015

A színház igaz mestereit a színpadtól távol a legkönnyebb megtalálni. Őket nem érdekli az olyan színház, ami gépiesen másolja a konvenciókat és termeli újra a kliséket. Ők inkább az impulzusok forrását keresik, az élő áramlatokat, amelyek gyakran elkerülik a színháztermeket és azokat, akik valamiféle világok *utánzásával* bajlódnak. Utánzunk, ahelyett, hogy saját elmélyült világot teremtenénk, ami a közönséggel folytatott párbeszédre és a felszín alatt áramló érzelmekre épül, sőt, mindez létezésének feltétele. Hiszen a színháznál semmi sem képes jobban megmutatni a szenvedélyeket.

Gyakran a próza mutat irányt nekem. Nap nap után olyan írókon tűnődöm, akik mintegy száz évvel ezelőtt leírták, megjósolták az európai istenek hanyatlását, az enyészetet, ami civilizációnkat időtlen sötétségbe taszította. Franz Kafkára gondolok, Thomas Mannra és Marcel Proustra. De közéjük sorolom kortársunkat, John Maxwell Coetzeet is.

Közös bennük a világvége elkerülhetetlen érzése – és itt nem bolygónk megszűnésére gondolok, hanem az emberek közötti kapcsolatok és társadalmi rendszer felbomlására, ami fájdalmas kísérőjelensége életünknek. Mindnyájunk életének, akik a világvégét követően létezünk. Bűntények és konfliktusok keresztüzében, amik gyorsabban robbannak ki, minthogy a mindenütt jelenlévő média tudósításaiból értesülhetnénk róluk. Ezek a tűzvészek amúgy gyorsan unalmassá válnak, és örökre eltűnnek a sajtóhírekből, mi pedig tehetetlenek, rémültnek, sarokba szorítottak érezzük magunkat. Nem vagyunk már képesek tornyokat építeni, a falak pedig – amelyeket megrögzött makacssággal húzunk fel –, már nem védenek meg semmitől, éppen ellenkezőleg, maguk is védelemre és gondoskodásra szorulnak. És mindez életenergiánk nagy részét felemészti. Már nincs erőnk, hogy észrevegyük, mi van a kapuk, a falak mögött. És éppen ezért kell a színháznak léteznie, éppen ebből kellene merítenie az erejét. Hogy belessen oda, ahová nem szabadna.

„A monda a megmagyarázhatatlant próbálja magyarázni. Mivel a valóságra épül, újra megmagyarázhatatlanságban kell végződnie.”* – e szavakat, amelyeket Kafka a Prométheuszról szóló mondák kapcsán fogalmazott meg, én erősen arra vonatkoztatom, milyenek kellene lennie a színháznak. Valóságra épülő és újra a megmagyarázhatatlanságban végződő színházat kívánok minden munkatársnak – a színpadon lévőknek, és a nézőtéren ülőknek egyaránt – teljes szívemből.

Krzysztof Warlikowski

Fordította: dr. Pászt Patrícia

---

* Tandori Dezső fordítása